छायाँनाथ रारा नगरपालिकाद्धारा प्रकाशित

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ६ संख्या : ८ २०७९ फाल्गुन २६

भाग-२

छायाँनाथ रारा नगरपालिका, मुगुको

सूचना

छायाँनाथ रारा नगरपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

गरीबसँग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन कार्यविधी, २०७६ (पहिलो संशाधन २०७९)

गरीबसँग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन कार्यविधी २०७६ (पहिलो संशाधन २०७९)

प्रथम संशोधनका लागि प्रमाणित मिति : २०७९।०९।१७

प्रकाशित मितिः २०७९।११।२६

प्रस्तावना

छायाँनाथ रारा नगरपालिका भित्र रहेका विपन्न, गरिव, आर्थिक अवस्था कमजोर भएका, समाजिक रुपमा पछाडी परेका व्यक्ति परिवारको सख्यामा कमी ल्याउन उनीहरुलाई आयमूलक, श्रमूलक, सिपमूलक र भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा व्यक्तिगत तथा समुहगत रुपमा संलग्न गराएर उनीहरुको जिविकोपार्जनमा टेवा पुरयाई नगर क्षेत्रमा गरिवी न्यूनिकरणका साथै नगरमा रहेका कम आयश्रोत भएका जिविकोर्पाजनको लागी संर्घषरत वर्गहरुको सामाजिक दायित्वलाई वहन गदै उनिहरुको समाजमा जिउन पाउने मौलिक नैर्सगिक अधिकारको सुनिश्चत गदै सर्वसाधारण गरिव जनताको हितमा नगरपालिकाले अभिभावकत्व भूमिका निभाउन गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधान २०७२ को धारा २२६ बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी छाँयानाथ रारा नगरपालिका मुगुको नगरकार्यपालिकाले गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन कार्यविधी २०७६ बनाई लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :-

(१) यस कार्यविधीको नाम “गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७६” रहेकोछ ।
(२) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भए पछि लागु हुनेछ ।
(३) यो कार्यविधि छाँयानाथ रारा नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र मात्र लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा -

(क) “गरिव” भन्नाले यस नगर भित्र न्यून आय भएको व्यक्ति जसको प्रती व्यक्ति आय कम भएको लाई जनाउंदछ ।

(ख) “प्रमुख” भन्नाले छाँयानाथ रारा नगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्भ्कनु पर्छ ।

(ग) “विपन्न” भन्नाले हरेक अवस्थाले आर्थिक तथा सामाजिक अवस्था कमजोर भएर समाजमा पहुंच नभएको व्यक्ति वा समुदायलाई सम्भ्कनु पर्छ ।

(घ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस कार्यविधि अन्तर्गत गरिएका निर्णयहरुमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भ्कनु पर्छ ।

(ङ) “नगरपीलिका”भन्नाले छायाँनाथ रारा नगरपीलिकालाई सम्भ्कनु पर्दछ ।

(च) “कार्यविधी” भन्नाले गरिवसंग मेयर कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधी २०७६ सम्भ्कनु पर्दछ ।

(छ) “प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत” भन्नाले नगरपीलिकाको दैनिक प्रशासनिक कार्य गर्न तोकिएको प्रमुख अर्थात प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई सम्भ्कनु पर्दछ ।

(ज) “संयोजक” गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालक समितिको संयोजकलाई सम्भ्कनु पर्छ ।

३. गरिव संग मेयर कार्यक्रममा संचालन गरिने क्रियाकलाप :

(क) पूर्वाधार विकास कार्यमा : गरिव परिवार लाभान्वित हुने गरी सामुदायिक विकासका पूर्वाधार सडक, खानेपानी, सिचाई, वैकल्पीक उर्जा लगाएतका विकास निमार्णका कार्यक्रममा उनिहरुको सहभागिता हुने तथा सोपूर्वाधारको विकास पछाडी पर्ने गएका कारण सो स्थानका गरिब परिवारका महिला, वालवालीका अपाङ्ग,छेउलागेका वर्गलाई समेतलाई प्रभाव पार्ने भएकाले गरि वहरुलाई समावेश गराईने छ। यस कार्य अर्न्तगत ब्यक्ति,समुह,सहकारी तथा कम्पनिले वडा कार्यालयको सिफारिस सहित नगर प्रमुख समक्ष निबेदन दिनु पर्ने छ र नगर प्रमुखको तोक आदेश अनुसारको बजेटका आधारमा डिजाईन स्टीमेट बनाई योजना कार्यान्वयन गरिनेछ।

(ख) शिक्षा : विपन्न गरिव परिवारका वालवालिकालाई शैक्षिक विकासको माध्यमवाट उनिहरुको जिवन स्तर उठाउन शैक्षिक गरिविलाई न्यूनिकरण गर्न गरिव परिवारका वालवालिकाहरुलाई छात्रवृद्धि तथा व्यवसायीक शिक्षाका लागी अध्यापन कार्यमा अनुदान समेत दिन सकिने छ। जसका लागी बिद्यार्थीको बार्षिक शुल्कका आधारमा छात्रवृद्धि प्रदान गरिनेछ।

(ग) स्वास्थ्य : गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रमवाट स्वास्थ्य सेवाको पहुंच वाहिर रहेका गरिव तथा विपन्न, एकलमहिला, अपा·, दलित छेउलागेका वर्गलाई औषधि उपचार तथा चेक जांचमा सहयोग गर्न वडा कार्यालयको सिफारिसमा संयोजकले रोगको प्रकृती हेरेर रु ५००० देखि ५०००० सम्म रकम उपलव्ध गराईनेछ।

(घ) कृर्षि र पशुपालन : यस कार्यक्रममा नेपाल सरकारको विभिन्न पद्धती वा भएका गरिव पहिचान भएका एवं नगरपालिकाको सर्वेक्षणमा देखिन आएका गरिव घर परिवारका लागी कृर्षि सम्वन्धि औजार उपकरण, विउ विजन तथा व्यवसायीक कृर्षि तथा पशुपालनको लागी ठाउँ बसी र वातावरणको आधारमा कृर्षि तथा पशुपालनको लागी ब्यक्ति, समुह, सहकारी तथा कम्पनीलाई वडा कार्यालयको सिफारिसमा संयोजकले रु ५००००० पांच लाख सम्म अनुदान एवं सहयोग गरिनेछ।

(ङ) सिपमुलक तथा आय आर्जन कार्यक्रम : यस कार्यक्रममा गरिव, विपन्न, महिला, दलित,अपा·, एकलमहिला तथा पुरुषहरुको साथै गरिव वपन्न वर्गका युवा युवतीका लागी विभिन्न सिपमूलक तालिम जस्तै सिलाई कटाई, पलम्वीङ्ग, हाउस वाईरिङ्ग, सवारीचालक, मोवाईल रेडीयो मर्मत, हेन्डीकाफ जस्ता तालिम र आयआर्जनका लागी खुद्रा सुलभ पसल, हेयर कटि·, साना उद्योग संचालनको लागी ब्यक्ति,समुह,सहकारी तथा कम्पनीलाई वडा कार्यालयको सिफारिसमा संयोजकले रु २००००० दुई लाख सम्म अनुदान तथा सहयोग गरिनेछ।

(च) दैवि प्रकोप विपत व्यवस्थापन : यस कार्यक्रम अन्तरगतग गरिव तथा विपन्न परिवारका लागी आपतकालीन अवस्थामा पर्न आउने दैविप्रकोप तथा विपतको समय लगाएत आवश्यकता अनुसार आबास निर्माण तथा अन्य राहात वितरण गरिनेछ।

❖ **छ) दलित, गरिब तथा विपन्न वर्ग बिशेष खर्च (भत्ता) कार्यक्रम :** (१) दलितहरुका लागि दशै, तिहारमा खर्च (भत्ता) स्वरुप स्रोतका आधारमा ५०००। सम्म उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(२) गरिब तथा विपन्न वर्गका ब्यक्तिलाई सम्बन्धीत वडाको सिफारिस भई आएमा आवश्यक पहिचान तथा किटानीका आधारमा चाडं पर्व बिशेष भत्ता एवं आर्थिक सहायता स्वरुप ५०००। सम्म उपलब्ध गराउन सकिने ।

(३) बुँदा (छ) (१) र (२) नगरपालिकाले उक्त खर्च (भत्ता) उपलब्ध गराए वापत छायाँनाथ रारा नगरपालिका मुगुको सम्बृद्धीमा हित हुने खालका उल्लेखनिय कार्यहरु जस्तै फोहोरमैला ब्यवस्थापन, आय आर्जन मूलक कार्यहरु, कला संस्कृतीको जगेर्ना हुने खालका कार्यहरु जस्तै भुओ, मच्च्यापाठो, धारु, ढालनाच सम्बन्धी कार्य सम्बन्धीत लाभग्राहीले अनिवार्य गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण :- माथी उल्लेखित योजना तथा कार्यक्रमको अनुमोदन संचालक समिति र कार्यपालिकावाट गराउनु पर्नेछ ।

४. **गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रमको छनौटका आधार तथा प्रकृया** : **(क)** दफा ३ को उपदफा (क), (ख), (ग), (घ), (ड) मा समावेश गरिने कियाकलापलाई समेटने गरि कार्यक्रमहरुको लागी देहाय वमोजिमको आधार लाई समेत आधार मानेर छनौट गरिनेछ ।

(ख) वडा वस्तीहरुमा नगर प्रमुख सहित गाउँ वस्ती तथा वडा भेलामा सहभागी भई आवश्यक छलफल गरी समस्याको पहिचान तथा आवश्यकताको आधारमा छनौट गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरु वडा कार्यालयको सिफारिसमा गरिब संग नगर प्रमुख कार्यक्रमका संयोजकले योजना तथा कार्यक्रम छनौट गरी(तोक आदेश) कार्यन्वयन गरिनेछ साथै सोका अनुमोदन संचालक समिति र कार्यपालिकावाट गराउनु पर्नेछ ।

(ग) यस कार्यक्रम संग मेल खाने अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी संघ सस्थाहरु संग लागत साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ ।

५. **गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालक समितीको गठन :** गरिवसंग मेयर कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन गर्न ५ सदसीय संचालक समितीको गठन गरिने छ । जसमा निम्न अनुसार पदाधिकारीहरु रहेछन ।

(क) नगरप्रमुख (मेयर) संयोजक १ जना

(ख) योजना अधिकृत सदस्य १ जना

ग) कार्यपालिका सदस्य मध्यबाट नगर प्रमुखले मनोनित गरेका २ जना सदस्य २ जना

घ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सदस्य सचिव १ जना पुनश्च : समितिले आवश्यकता अनुसार अन्य व्यक्तिहरुलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

६. **कार्यक्रम संचालन प्रकृया :** (क) नगरपीलकामा गरिव संग मेयर कार्यक्रमको कार्यालय स्थापना गरिने छ ।

(ख) कार्यक्रमको प्रशासनिक तथा प्राविधिक काम गर्न एक जना कार्यक्रम संयोजक र एक जना सामाजिक परिचालक करारमा नियूक्ति गरिनेछ । जसले गरिव संग नगर प्रमुख कार्यक्रमको छुट्टै सचिवालय स्थापना गरिनेछ ।

❖ पहिलो संशोधनबाट संशोधित

(ग) कार्यक्रम संचालनका लागी एक संचालक समिती गठन गरिनेछ ।

(घ) योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा गरिव तथा विपन्न परिवारहरुलाईप्राथमिकता दिईनेछ ।

(ङ) बार्षिक आम्दानी ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने, घरमा कोहि सरकारी तथा गैर सर कारीमा नोकरी नभएको, व्यापार व्यवसाय नभएका, न्यून जग्गा जमिन वा खेतीपाती गर्ने जमिन नभएका परिवारहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिईनेछ ।

(च) कार्यक्रम तथा योजनाका सफल कार्यान्वनका लागी आवश्यक पर्ने अन्य जनशक्ति नगर पालिकाले उपलब्ध गराउनेछ ।

७. बजेटको व्यवस्था र खर्च : (क) गरिब संग नगर प्रमुख कार्यक्रमका लागी प्रत्येक आर्थिक वर्षमा नगरसभावाट रकम विनियोजित गरिनेछ । जसको आधारमा संचालक समितिको निर्णय निर्देशन एबम समितिका संयोजकको तोक आदेशका आधारमा कार्यक्रम तथा वजेट वांडफांट गरि वजेट खर्च गरिनेछ ।

८. अनुगमन : (क) संचालित कार्यक्रमलाई प्रभावकारी मर्यादित तथा तोकियको मापदण्ड अनुरुप भए नभएको एकिन गर्न अनुगमन कार्य नियमित गर्ने जसको लागी संचालक समितिले अनुगमन समिती नगरपालीकाको योजना अधिकृतको संयोजकत्वमा अनगुमन समिति गठन गरिनेछ ।

(ख) छनौट भएका योजना तथा कार्यक्रम अनुगमन समितीको अनुगमन प्रतिवेदन पछि पूर्ण भुक्तानी दिईनेछ ।

९. बाधा अड्काउ फुकाउ : यस कार्यविधीमा कुनै बाधा देखिएमा वा संघीय कानुन संग बाझिन गएमा कार्यपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउन वा संशोधन गर्न सकिनेछ ।

आज्ञाले

ललितजङ्ग मल्ल

नि. प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत